

Tomasz Borkowski, Marcin Cabaj, Barbara Szczygielska – Słomiany

Zarys historii psychiatrii na Ziemi Łukowskiej

W związku z tym, że jako pierwsi prezentujemy w formie pisemnej historię leczenia psychiatrycznego na Ziemi Łukowskiej, przedstawimy również szerszy społeczno-historyczny kontekst rozwoju leczenia na tym terenie.

Na początek krótka wzmianka odnośnie leczenia ogólnego. Jeśli chodzi o rozwój Służby Zdrowia (podobnie jak i wielu innych dziedzin życia społeczno-gospodarczego), powiat łukowski zwykle pozostawał w tyle w stosunku do reszty kraju czy nawet województwa lubelskiego. W 1939 roku powiat zamieszkiwało ponad 134 tys. mieszkańców, mieli oni do dyspozycji 40 łóżkowy Szpital św. Tadeusza mieszczący się w budynku poklasztorным oo. Pijarów przy kościele parafii Przemienienia Pańskiego. W tymże 1939 roku na terenie powiatu praktykowało zaledwie 8 lekarzy i 4 dentystów.

Po wojnie ludność powiatu zmniejszyła się do 108 tys (eksterminacja ludności żydowskiej przez hitlerowców, powojenne zmiany granic powiatu i migracje ludności). W 1947 roku na terenie powiatu łukowskiego praktykowało 6 lekarzy i 18 felczerów, funkcjonował również Szpital św. Tadeusza, w którym pod koniec lat 40-tych zwiększono liczbę łóżek do 84. Kolejni dyrektorzy szpitala: lata 40-te – dr Romuald Szyłłejko, lata 50-te – dr Ryszard Kaszubski dostrzegali wagę problemu, jakim jest brak adekwatnej do potrzeb regionu opieki zdrowotnej, czynili też starania, aby tę niekorzystną sytuację zmienić.

Szczególnie dr Kaszubski (lekarz ogólny) dał się poznać zarówno jako świetny fachowiec oraz wspaniały społecznik i wizjoner. Dr Kaszubski był synem tej ziemi, ukończył z wyróżnieniem Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Łukowie, w czasie wojny służył m.in. w II Korpusie gen. Andersa, brał udział w walkach pod Monte Cassino, do Polski wrócił w 1947 roku, osiadł w Łukowie i aktywnie włączył się w życie społeczno-kulturalne miasta. To głównie z jego inicjatywy i dzięki jego staraniom w 1955 roku doszło do rozpoczęcia prac przy budowie nowoczesnego jak na owe czasy 310 łóżkowego szpitala ogólnego.

W 1957 roku, gdy prace przy budowie nowego szpitala już trwały, w powiecie pracowało 16 lekarzy (w tym laryngolog i okulista dojeżdżający), co dawało niezbyt imponującą liczbę 1,4 lekarza/10 tys. mieszkańców. Psychiatria na terenie powiatu łukowskiego wówczas jeszcze nie było. Po poradę specjalisty psychiatrii trzeba było jechać aż do Lublina.

W 1961, tuż przed oddaniem do użytku pierwszych oddziałów nowego szpitala ogólnego dr Kaszubski został odwołany w niejasnych okolicznościach

przez władze partyjne ze stanowiska dyrektora szpitala. Na jego miejsce powołano chirurga z Lublina dr Mariana Kryńskiego.

W 1960 roku na terenie woj. lubelskiego praktykowało 15 specjalistów psychiatrów, gł. w Lublinie, w 1968 w województwie było już 44 specjalistów w tej dziedzinie. W tym samym czasie (II poł. lat 60-tych), na terenie powiatu łukowskiego oficjalnie pracował zaledwie jeden psychiatra – dr Remigiusz Sławiński, dojeżdżający co środę z Lublina (przyjmował zaledwie 2-3 godziny)...

Co prawda w początkach lat 60-tych, równoległe z oddawaniem do użytku kolejnych oddziałów szpitala ogólnego zaczęły funkcjonować dwie poradnie: zdrowia psychicznego i odwykowa, pracowali w nich jednak lekarze nie będący specjalistami: Leon Kiernicki i Alicja Chlipalska-Tomera.

Chcąc wypełnić białą plamę, jaką było wówczas południowe Podlasie na mapie opieki psychiatrycznej w Polsce władze partyjne w Lublinie zdecydowały w połowie lat 60-tych o lokalizacji w Łukowie ponad 200 łóżkowego szpitala psychiatrycznego. Szpital ów miał się znaleźć w bezpośrednim sąsiedztwie nowo wybudowanego szpitala ogólnego tak, aby częściowo korzystać z jego bazy socjalno-aprowizacyjnej oraz mieć zapewnioną możliwość całodobowego konsultowania chorych psychicznie pacjentów przez specjalistów innych dziedzin.

Ideę powstania psychiatrii stacjonarnej w Łukowie popierał dyrektor szpitala ogólnego pan dr Marian Kryński, którego kadencja na tym stanowisku trwała od 01.07.1961 do 29.08.1971. Wymienić należy także nazwisko długoletniego dyrektora ds. administracyjnych – Stanisława Osypińskiego.

Pan dr Marian Kryński był doskonałym fachowcem w swej dziedzinie, posiadał specjalność chirurga, stopień naukowy doktora nauk medycznych, przez wiele lat pracował w Klinice Chirurgii AM w Lublinie, gdzie zajmował stanowisko adiunkta. Jako dyrektor szpitala wykazał się dużymi zdolnościami organizatorskimi, a jako człowiek, humanista, był żywo zainteresowany psychiatrią.

Dzięki energii i zaangażowaniu wielu Łukowian w rekordowym tempie wybudowano na specjalnie wydzielonym terenie szereg obiektów, m.in. główny 4-ro kondygnacyjny pawilon psychiatryczny, kuchnię, pralnię, portiernię, pawilon do terapii zajęciowej, dom mieszkalny dla personelu szpitalnego. Trzeba w tym miejscu uczciwie zaznaczyć, iż przy budowie szpitala nie obyło się bez protestów okolicznej ludności (patrz bibliografia). Aby wybudować nowy gmach szpitala wraz z całą infrastrukturą w założonej z góry lokalizacji należało wysiedlić i wywłaszczyć kilka rodzin mieszkających w kwartale ulic 700-lecia, Sienkiewicza, Buczka i Kryńskiego (m.in. rodziny zasłużonych Łukowian; Kulbickich i Chabrowskich).

Chociaż w pierwotnych założeniach miał to być odrębny szpital psychiatryczny, ostatecznie zdecydowano, że będzie to Oddział dla Nerwów i Psychicznie Chorych przy szpitalu ogólnym, zgodnie z założeniami reformowania leczenia psychiatrycznego. Początkowo oddział dysponował 210 łózkami, ale w niedługim czasie liczba ich wzrosła do 270.

Oddział rozpoczął działalność w połowie listopada 1969 roku. Był on drugą po Szpitalu Psychiatrycznym w Suchowoli jednostką leczenia psychiatrycznego w regionie. Dopiero w okresie późniejszym powstały oddziały w Chełmie Lubelskim, Radzyniu Podlaskim, Parczewie i Janowie Lubelskim. Do roku 1999 tj. do momentu powstania Oddziału Psychiatrii w SP ZOZ w Siedlcach, łukowska placówka była jedyną na terenie ówczesnego województwa siedleckiego. Do dnia dzisiejszego pozostaje jednym z większych i bardziej znanych nieklinicznych ośrodków we wschodniej Polsce. W pierwszym miesiącu funkcjonowania oddziału pracowało tam 2 lekarzy, 4 pielęgniarki i ok. 10 osób personelu pomocniczego. Pierwszego pacjenta - młodego mężczyznę przywiozła karetka pogotowia z terenu miasta, został przyjęty z rozpoznaniem: Alkoholowy Zespół Abstynencyjny.

Jak już wspomniano, pierwszym ordynatorem Oddziału dla Nerwowo i Psychicznie Chorych był dr n. med. Stanisław Bednarski. Aby Państwu przybliżyć postać pana doktora przedstawię krótką notę biograficzną. Urodził się 12.09.1918r. w Kliszowie (woj. rzeszowskie). Świadcetwo dojrzałości uzyskał w 1936r. W latach 1936-39 studiował chemię na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. II-wojna światowa przerwała te studia. W roku 1944 rozpoczął studia na wydziale lekarskim AM w Lublinie.

Dyplom lekarza medycyny uzyskał w 1951r. W latach 1950-1962 pracował w Klinice Psychiatrii w Lublinie kierowanej przez prof. Mieczysława Kaczyńskiego. Początkowo jako asystent, w toku dalszej pracy został mianowany na stanowisko adiunkta kliniki. Tam też uzyskał stopień naukowy dr n. med.

Pan dr Bednarski w swojej pracy zawodowej piastował szereg ważnych funkcji. Był m.in. dyrektorem Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Abramowicach, wieloletnim dyrektorem Wojewódzkiej Przychodni Zdrowia Psychicznego w Lublinie, konsultantem wojewódzkim ds. psychiatrii dla woj. lubelskiego. Ponadto zajmował się organizacją leczenia psychiatrycznego w woj. lubelskim, był wykładowcą psychiatrii sądowej na UMCS w Lublinie, publikował prace naukowe, wielokrotnie odznaczany. W roku 1969r. zdecydował się podjąć pracę w nowo otwieranym Oddziale dla Nerwowo i Psychicznie Chorych przy Szpitalu Powiatowym w Łukowie, gdzie powierzono mu stanowisko ordynatora tegoż oddziału (sprawował tę funkcję do 31.05.1974r.).

W latach 70 - tych, razem z panem doktorem pracowali lekarze: Zofia Filip-Gajda (w latach 1971 - 1999), Ewa Witkowska-Kowieska (1971 - 76), Elżbieta i Tomasz Szaconiowie (1971 - 1978), Teresa Szynekiewicz-Bałusz (1972 - 2001), Henryk Cieszko, oraz personel pielęgniarski: oddziałowa - Stanisława Pikuła, jej zastępczynie - Stanisława Zawadzka, Elżbieta Portka, Danuta Krut, Halina Sidiropulu, Stanisława Karolczak, Marta Świętochowska (wszystkie pielęgniarki z dyplomem ukończenia pomaturalnej szkoły pielęgniarstwa psychiatrycznego w Lublinie), instruktor terapii zajęciowej - Zofia Sekita (od 1977 roku) i psycholog - Irena Gajda (do roku 1978).

Z uznaniem należy podkreślić zasługi pana dr Bednarskiego, ponieważ to na jego barkach spoczął ciężar uruchomienia oddziału. Wiele wysiłku włożył w zdobycie niezbędnego sprzętu, w pozyskanie kadry lekarskiej i pielęgniarskiej. W Łukowie za jego kadencji przeprowadzano rutynowo zabiegi elektrowstrząsów, śpiączki insulinowe, wstrząsy kardiazolowe ze skutecznością nie odbiegającą od najlepszych ośrodków w kraju. Zabiegi przeprowadzano w kompletnie wyposażonej sali operacyjnej (ewenement na skalę ogólnopolską), mieszczącej się na I kondygnacji budynku. Sala ta, będąca osobistym pomysłem i oczkiem w głowie dyrektora Kryńskiego, miała być w założeniu zaczątkiem do budowy oddziału neurochirurgii w Łukowie, w praktyce zaś stała się na kilka lat areną wielu skutecznych zabiegów neuropsychiatrycznych.

Nabór personelu pomocniczego sprawiał bardzo problemy, ponieważ wiedza o psychiatrii była wówczas niewielka, co wzbudzało wśród miejscowej ludności obawy i lęki przed podjęciem pracy na oddziale psychiatrycznym. Dlatego często zgłaszali się ludzie zupełnie niekwalifikujący się do opieki nad chorymi psychicznie. Doktor Bednarski intensywnie szkolił cały personel od podstaw. Dbał on również o rozwój różnego rodzaju form terapii zajęciowej, terapii pracą: pacjenci pracowali w szpitalnej szwalni, szklarni, należących do SP ZOZ gospodarstwach rolnych i sadowniczych w Ryżkach i Jeleńcu k. Łukowa, sprzątały teren szpitala, zajmowali się rękodziełem - dostając za to skromne wynagrodzenie.

Zgodnie z obowiązującą wówczas rejonizacją z całego niemalże kraju przywożeni byli pacjenci przewlekle chorzy (latach 70-tych w łukowskim szpitalu funkcjonowało określenie „wesole autobusy”, którymi to po reformie administracyjnej 1975 roku, przywożono pacjentów ze szpitali w Abramowicach, Suchowoli i Pruszkowie), co skutkowało stopniowym zagęszczaniem się oddziału (patrz niżej). Praca stawała się coraz trudniejsza, głównie z powodu niedostatecznej obsady kadrowej - szczególnie lekarskiej.

Z dniem 31.05.1974r. dr Stanisław Bednarski skończył pracę w tutejszym oddziale i podjął pracę w lecznictwie psychiatrycznym otwartym. Po odejściu dr. Bednarskiego obowiązki ordynatora przejął Henryk Cieszko.

Przytoczę tu jego najważniejsze fakty biograficzne. Urodził się 02.12.1937 w miejscowości Syry (woj. lubelskie). Po zdaniu matury, w latach 1956-63, studiował na wydziale lekarskim AM w Lublinie. Dyplom uzyskał w dniu 04.02.1963r. Po odbyciu stażów, przez krótki okres pracował w Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Abramowicach. W okresie od 1.05.1963 do 31.03.1968 r. pracował w Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Radecznicy.

Następną pracę podjął ,będąc jeszcze w trakcie specjalizacji, 1.06.1968 r. w Oddziale Chorób Wewnętrznych i w Poradni Zdrowia Psychicznego w Łukowie. W roku 1969 uzyskał I, a w kilka lat później II stopień specjalizacji z psychiatrii. Od dnia 1.01.1970 r. został oficjalnie zatrudniony jako starszy asystent w tutejszym nowootwartym Oddziale dla Nerwowo i Psychicznie Chorych a w toku dalszej pracy stopniowo awansował na stanowiska zastępcy

ordynatora, potem p.o. ordynatora. W roku 1976 został przez ówczesnego dyrektora ZOZ-u mianowany na ordynatora oddziału. Po reorganizacji łukowskiego leczenia psychiatrycznego w latach 90-tych, został w 1994 r. ordynatorem oddziału III i na tym stanowisku pozostał aż do przejścia na emeryturę w dniu 30.11.2003. Aktualnie pracuje w niepełnym wymiarze godzin w Poradni Zdrowia Psychicznego i ponadto opisuje badania EEG.

Przystępując do oceny pracy dr H. Cieszko po odejściu pana dr St. Bednarskiego trzeba szczególnie podkreślić trudne warunki jej wykonywania. Był przez długie lata jedynym lekarzem posiadającym specjalizację II stopnia. W dodatku kadra lekarska była bardzo szczupła – niewielu było chętnych nowych lekarzy do podejmowania pracy w oddziale psychiatrycznym, ponieważ obok funkcjonował szpital ogólny i to właśnie tam młodzi lekarze zatrudniali się i specjalizowali w innych dziedzinach medycznych. Szczególnie dotkliwym problemem było zapewnienie ciągłości pracy w oddziałach, gdyż nie było wystarczającej liczby osób do dyżurowania. Z tego powodu często dyżurowali lekarze ze szpitala ogólnego. Dodać tu jeszcze należy o przepełnieniu oddziału, który w założeniach miał przyjmować maksymalnie 210 -240 osób tj. 70 - 80 pacjentów na każdą kondygnację. W praktyce jednak często zdarzało się, że stan pacjentów na poszczególnych piętrach dochodził do 130 osób, zaś w całym oddziale znacznie przekraczał 360.

Ofiarna praca dr Cieszko- świetnego fachowca, który dla tysięcy Łukowian oraz ludzi z okolicznych ośrodków stał się niemalże chodzącą wizytówką łukowskiej psychiatrii i Łukowa jako miasta, nie mogła niestety zatuszować licznych braków i niedociągnięć organizacyjnych ówczesnej dyrekcji szpitala, które powodowały stopniową degradację zwłaszcza bazy socjalno-bytowej łukowskiej placówki. W połowie lat 80-tych z nie do końca jasnych przyczyn nie skorzystano z możliwości wyodrębnienia oddziału psychiatrycznego ze szpitala ogólnego i założenia w Łukowie Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego na znacznie lepszych warunkach finansowania.

W miarę upływu czasu w SP ZOZ Łuków podejmowali prace nowi lekarze: Grażyna Szymanik, Maria Różycka (1978 - 1985), Zbigniew Bełz, Zbigniew Obara (1977 - 82), Maria Zaleska - Modrzewska (w latach 1974 - 86 pracowała w Suchowoli, po 1986 w Łukowie), Mirosław Adrianek, Krystyna Kwiatkowska, Krzysztof Kołcz itd. - większość z nich po kilkuletnim okresie pracy w oddziale i (lub) zdobyciu tytułu specjalisty opuszczało Łuków. Równolegle w budynku oddziału funkcjonowały poradnie: psychiatryczna, psychologiczna i odwykowa. Pracowali w nich lekarze delegowani z oddziału (od 1987 roku wprowadzono stałe etaty „poradniane”) oraz psycholodzy, wśród nich: Teresa Jurkowska- Truś (w SP ZOZ Łuków od 1977 roku), Urszula Czubaszek (od 1981 roku), Irena Zaniewicz (od 1982 roku), Zofia Rak, Mariusz Hawryluk (od 1986 roku), Agnieszka Sadowska, Renata Święch (1995 - 2000), Anna Żętała - Pilszyk, Marzena Osiak (od 1995 roku).

W latach 90-tych podjęto działania prowadzące do reorganizacji tutejszej placówki psychiatrycznej.

Od 13.01.1992 roku, m.in. dzięki zaangażowaniu ówczesnego dyrektora SP ZOZ Andrzeja Rogalińskiego, funkcjonuje w Łukowie całodobowy Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu dla 36 pacjentów (COTUA). Powstał jako nowa placówka w miejsce zlikwidowanego zakładu w Wirowie.. Są tam leczone również osoby uzależnione od leków, hazardu, uzależnione krzyżowo. Warto podać także informację, że jest to placówka stażowa dla słuchaczy Studium Uzależnień Instytutu Psychologii Zdrowia w Warszawie.

Z pomocą nadzoru specjalizacyjnego i regionalnego w 1994 roku dokonano podziału oddziału na trzy odrębne komórki organizacyjne . Do każdej z nich przyporządkowano odpowiedni rejon. Funkcje ordynatorskie pełnili: I-Zofia Filip-Gajda (do 1999 roku), II-Maria Zaleska-Modrzewska (do 2000 roku; do chwili śmierci w 2005r. pracowała w PZP w Łukowie), od 2000 do 2002r. funkcję ordynatora II Oddziału pełniła dr Beata Stańko, III- Henryk Cieszko (do 2003 roku)

Koordinację pracy oddziałów powierzono Henrykowi Cieszko.

Dalsze działania zmierzały do profilowania oddziałów. Z 1-go oddziału ogólnopsychiatrycznego wydzielono z jednej części Oddział Detoksykacyjny a drugą przeznaczono dla tutejszego Oddziału Odwykowego. Koedukacyjny oddział 2-gi pozostał o profilu ogólnopsychiatrycznym z nastawieniem zwłaszcza na młodszych pacjentów. W ramach oddziału 3-go wyodrębniono natomiast pododdział psychogeriatryczny oraz dołączono do niego (jako nowy pododdział) powstały wówczas Ośrodek Interwencji Kryzysowych.

OIK mieści się w osobnym budynku. Posiada 10 łóżek koedukacyjnych. Funkcjonuje od sierpnia 1996r. Psychogeriatrycja (od 1999r.) liczy 28 łóżek, pozostała część oddziału III – ok. 40 łóżek. Oddział II posiada 76 łóżek. 26 - łóżkowy Oddział Detoksykacyjny działa od lipca 2001r. Wydzielona w nim została czteroosobowa sala całodobowego nadzoru z pełnym zapleczem aparatury medycznej.

Równocześnie z reorganizacją oddziały szpitalne zostały odremontowane dzięki zaangażowaniu się ówczesnego dyrektora SPZOZ w Łukowie dr Andrzeja Rogalińskiego (zmarł nagle w 2001r). On też zakupił nowy sprzęt do nowoczesnej pracowni EEG i do leczenia elektrowstrząsowego.

Od roku 1994 funkcjonują podwójne dyżury lekarsko-psychologiczne, które w perspektywie wielu lat okazały się niezwykle przydatne. Na bazie tych dyżurów został uruchomiony telefon zaufania. Wdrożone zostały także zasady wynikające z Ustawy o Ochronie Zdrowia Psychicznego.

Koniec lat 90-tych i początek XXI stulecia to w łukowskim szpitalu kontynuacja zmian organizacyjnych i kadrowych, pojawiło się wielu młodych ambitnych lekarzy i psychologów pragnących unowocześnić oblicze łukowskiej psychiatrii. Wymienić tu należy panią dr Bożenę Winiarską – od 2000 roku ordynatora Oddziału Detoksykacyjnego, od 2003r. koordynatora pracy wszystkich oddziałów psychiatrycznych, dr Waldemara Zielnika - ordynatora Oddziału II, dr Andrzeja Ostrowskiego – ordynatora Oddziału III. Na uwagę zasługuje też gromny wysiłek dr Jerzego Kamińskiego – aktualnego dyrektora SP ZOZ Łu-

ków, który na początku lat 90 -tych od postaw stworzył COTUA o ogólnopolskiej renomie.

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę i aktualną kadre łukowskich oddziałów psychiatrycznych i odwykowego.

Oddział I - Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (OLAZA) pełni całodobowy ostry dyżur, zapewnia kompleksową terapię AZA zarówno niepowikłanych jak i powikłanych padaczką lub majaczeniem drżennym. Oddział posiada 26 łóżek. Wyposażony jest w czterołożkową salę intensywnego nadzoru dla pacjentów obciążonych somatycznie. Posiada możliwość całodobowej konsultacji internistycznej i anestezjologicznej. Lekarze: Ordynator Oddziału: Bożena Winiarska-specjalista psychiatra, absolwentka Akademii Medycznej w Lublinie, pracuje w SP ZOZ Łuków od 1993 roku, biegły psychiatra sądowy; Z-ca Ordynatora: Urszula Cienkusz - psychiatra, absolwentka Akademii Medycznej w Białymstoku, w SP ZOZ Łuków pracuje od 1992 roku, biegły psychiatra sądowy; Leszek Warsz - specjalista medycyny rodzinnej. Psycholodzy: Teresa Jurkowska-Truś- absolwentka Wydziału Psychologii ATK w Warszawie, w SP ZOZ Łuków pracuje od 1977 roku. Pielęgniarka Oddziałowa: Halina Majchrocka (w SP ZOZ Łuków od 1976 roku). Z-ca Oddziałowej: Jadwiga Bielczuk (w SP ZOZ Łuków od 1981r.). Terapeuta zajęciowy: Hanna Kur (w SP ZOZ Łuków od 1978 roku).

Oddział II - Ogólnopsychiatryczny - pełniący całodobowy dyżur, zapewnia kompleksową terapię zarówno ostrych jak i przewlekłych psychoz.. Spektrum leczonych chorób obejmuje przede wszystkim zaburzenia z kręgu schizofrenii oraz organiczne i nieorganiczne zaburzenia nastroju. Oddział posiada 76 łóżek (koedukacyjny). Obok farmakoterapii prowadzonej wg najnowszych wytycznych PTP (z dużym udziałem leków przeciwpsychotycznych i przeciwdepresyjnych II generacji) prowadzona jest równolegle psychoterapia indywidualna oraz psychoedukacja pacjentów oraz ich rodzin. Istnieje możliwość całodobowej konsultacji internistycznej, chirurgicznej i anestezjologicznej. Lekarze: Ordynator Oddziału: [Waldemar Zielnik](#)- specjalista psychiatra, absolwent Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, w SP ZOZ Łuków pracuje od 2001 roku, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, biegły psychiatra sądowy; Barbara Szczygielska-Słomiany - zatrudniona w SP ZOZ Łuków od 2001 roku, absolwentka Akademii Medycznej w Gdańsku, specjalizacja z psychiatrii rozpoczęta w 2003 roku. [Orest Dobrowolski](#) - zatrudniony w SP ZOZ Łuków od 2004 roku, absolwent Akademii Medycznej w Tarnopolu (Ukraina), specjalizacja z psychiatrii rozpoczęta w 2005 roku, licencjonowany hipnoterapeuta, specjalista medycyny manualnej, osteopata; [Tomasz Borkowski](#) - zatrudniony w SP ZOZ Łuków od 2003 roku, absolwent Akademii Medycznej w Warszawie, specjalizacja z psychiatrii rozpoczęta w 2004 roku; Radosław Niebrzegowski - zatrudniony w SP ZOZ Łuków od 2005 roku, absolwent Akademii Medycznej w Lublinie. Psycholodzy: Marzena Osiak - absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, biegły psycholog sądowy, w SP ZOZ Łuków pracuje od 1995 roku; Irena Wąsikowska-

Zawada - absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu im. Jana Pawła II w Lublinie (KUL), w SP ZOZ Łuków pracuje od 1990 roku; Monika Matejko - absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu im. Jana Pawła II w Lublinie (KUL), w SP ZOZ Łuków pracuje od 2005 roku. Pielęgniarka Oddziałowa: Barbara Różaniecka (w SP ZOZ Łuków pracuje od 1976 rok. Z-ca Oddziałowej; Marzena Łukasik (w SP ZOZ Łuków pracuje od 1985 roku). Terapeuta zajęciowy: Zofia Sekita (w SP ZOZ Łuków pracuje od 1977 roku).

Oddział III składa się z trzech pododdziałów (Ogólnopsychiatryczny, Psychogeriatryczny, Oddział Interwencji Kryzysowych). Pododdział Ogólnopsychiatryczny, posiadający 40 łóżek (męski), przyjmuje również osoby skierowane przez Sąd na przymusowe leczenie psychiatryczne. Pododdział Psychogeriatryczny (koedukacyjny), posiadający 30 łóżek, ukierunkowany jest na pacjentów otępiennych i z psychozami wieku podeszłego. Pododdział Interwencji Kryzysowych mieszczący się w oddzielnym budynku, dysponuje 10 łózkami. Oferuje kompleksową terapię endogennych oraz reaktywnych zaburzeń depresyjno - lękowych. Wszystkie pododdziały mają możliwość całodobowej konsultacji internistycznej, chirurgicznej i anestezyjologicznej. Lekarze: Ordynator Oddziału: Andrzej Ostrowski - Specjalista Psychiatra. Absolwent Akademii Medycznej w Warszawie. W SP ZOZ Łuków pracuje od 1993r. biegły psychiatra sądowy; Marcin Cabaj - absolwent Akademii Medycznej w Lublinie, w SP ZOZ Łuków od 2003 roku, specjalizacja z psychiatrii rozpoczęta w 2004 roku, Tomasz Masiak - absolwent Akademii Medycznej w Lublinie, w SP ZOZ Łuków od 2004 roku, specjalizacja z psychiatrii rozpoczęta w 2005 roku, Adam Kulesza - absolwent Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi, w SP ZOZ Łuków od 2003 roku, specjalizacja z psychiatrii rozpoczęta w 2002 roku. Psycholodzy: Urszula Czubaszek - absolwentka ATK w Warszawie, biegły psycholog sądowy, w SP ZOZ Łuków pracuje od 1985 roku; Mariusz Hawryluk - absolwent Wydziału Psychologii UMCS w Lublinie, psycholog kliniczny, neuropsycholog, certyfikowany psychoterapeuta PTP, biegły psycholog sądowy, w SP ZOZ Łuków pracuje od 1985 roku; Marta Moroz - absolwentka Wydziału Psychologii UMCS w Lublinie, w SP ZOZ pracuje od 2004 roku. Pielęgniarka Oddziałowa: Zofia Adamowska. Z-ca Oddziałowej : Barbara Oleksińska

Oddział IV to Całodobowy Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu (CO-TUA). Istnieje od 13.01.1992r. Wchodzi w skład Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Łukowie. Powstał jako nowa placówka w miejsce zlikwidowanego zakładu w Wirowie. Jest przeznaczony dla 36 pacjentów. Podstawowy, intensywny program psychoterapii uzależnień trwa na oddziale 7 tygodni. Do programu przyjmowane są kobiety i mężczyźni z całej Polski. Oferta placówki jest adresowana do dorosłych osób uzależnionych alkoholu, leków, osób uzależnionych krzyżowo. Przyjmowani są też hazardziści. Placówka od chwili powstania przywiązuje dużą wagę, by oferta terapeutyczna była profesjonalna i zgodna z aktualną wiedzą i obowiązującymi standardami. Merytoryczna koncepcja Oddziału oparta jest na psychologicznych mechanizmach uzależnienia opracowanych przez Jerzego Mellibrudę. Podstawowe metody pracy ba-

zują są na założeniach terapii behawioralno-poznawczej. COTUA jest od dziesięciu lat placówką stażową dla słuchaczy Studium Terapii Uzależnień Instytutu Psychologii Zdrowia w Warszawie. Lekarze: Ordynator Oddziału: Jerzy Kamiński- lekarz internista, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień; zastępca Ordynatora- mgr Halina Ginowicz - psycholog, specjalista i superwizor psychoterapii uzależnień, wykładowca Studium Terapii Uzależnień, trener PTP; specjalista psychiatra, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień Waldemar Zielnik zatrudniony w niepełnym wymiarze czasowym; pedagog Renata Kępka, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień; mgr psychologii Monika Szuplewska, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, doktorantka na Wydziale Nauk Społecznych KUL, w trakcie specjalizacji z psychologii klinicznej w IPiN w Warszawie, asystent w Studium Terapii Uzależnień Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego; mgr pielęgniarstwa, absolwentka Studium Pomocy Psychologicznej i Studium Terapii Uzależnień -Agnieszka Żądełek; doradca duchowy, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień - ks.Andrzej Kieliszek w niepełnym wymiarze czasowym; pozostały personel tworzy 7 pielęgniarek, z których 4 ukończyło SPP i STU, dwie SPP i jedna jest w trakcie szkolenia na SPP, pracują na oddziale jako terapeutki uzależnień.

W pół roku po ukończeniu intensywnego programu pełną abstynencję utrzymuje 45% osób. Sporadyczne kontakty z alkoholem bez upijania się miało 6%,kilkakrotne upicie się bez ciągu 4%, krótszymi ciągami piło 4%. Sumując: pół roku po leczeniu na oddziale 62% nie pije wcale lub istotnie mniej. Po roku pełną abstynencję zachowuje 42%, a łączny procent tych, którzy odeszli od picia lub zmniejszili je wynosi 55%, zaś po 2 latach - odpowiednio 38% i 42%.

Bibliografia

Z uwagi na znikome zasoby źródeł pisanych (oraz fakt, iż jest to pierwsza, nie mająca precedensu, praca poświęcona w całości tematowi psychiatrii w Łu-

kwie), powstała ona głównie dzięki rejestracji ustnych przekazów od następujących osób:

Pan dr Henryk Cieszko -wieloletni ordynator Oddziału Psychiatrii w Łukowie. Aktualnie na emeryturze. Pracuje w niepełnym wymiarze godzin w PZP w Łukowie.

Pani mgr Teresa Jurkowska-Truś - psycholog, w SP ZOZ Łuków pracuje od 1977 roku.

Pani Zofia Sekita - długoletni terapeuta zajęciowy Oddziału Psychiatrii w Łukowie (w SP ZOZ Łuków od ponad 28 lat).

Pani Stanisława Zawadzka - emerytowana pielęgniarka, w latach 1969 - 2002 pracowała na różnych stanowiskach (przez wiele lat jako Pielęgniarka Oddziałowa) w Oddziale Psychiatrii SP ZOZ Łuków.

Pani Anna Soćko - pielęgniarka, wieloletni pracownik SP ZOZ Łuków (od 1974 roku), aktualnie pracuje w II Oddziale Psychiatrycznym.

Pan mgr Tadeusz Milewski - członek zarządu Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łukowskiej.

Poza tym korzystano z następujących pozycji:

1.Kaszubski Ryszard i wsp.:„Nasz Zjazd” - Jednodniówka wydana z okazji Zjazdu Wychowawców i Wychowanków łukowskich szkół średnich. Łuków dn. 22-23 czerwca 1957 rok.

2.Roczniki Statystyczne GUS za lata: 1960, 1969,1980. Rozdziały dotyczące ochrony zdrowia w Polsce

3.Tyszko Kazimierz „Łuków i okolice w XIX i XX wieku”. Red.nauk. Romuald Turkowski; Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych im.Stanisława Herbsta, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łukowa, Wydawnictwa Geologiczne 1989.

Więcej informacji na stronie: [www . tomborkowski . republika . pl](http://www.tomborkowski.republika.pl)

Adres do korespondencji:

21-400 Łuków,

ul. dr Andrzeja Rogalińskiego 4, woj. Lubelskie;

Tel.: 25 / 798 48 80 lub 798 20 01 (wew. 334 lub 338).

Fax. : 25/ 798 2603;

E-mail: odwyk@spzoz.lukow.pl